

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Et primo, vtrum causa, & obiectum odij sit malum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

& illa a diis, in caeteris que sunt domini ad seruos, uiri ad uxorem, & uerfalter ad omnes odio habitos, non ut perfone sunt, sed ut aliquid illius, quasi nocumenta sunt, dicta intelligas. De personis enim & rebus formaliter, in quantum scilicet personae & in quantum res, intellige que diximus de obiectis propriis utriusque odii. Nec obicias mihi, quod obliuiscor de indistinctioe amoris amicitie & concupiscentie, nunc penes obiecta distinxerim utrumque odium. Nosti enim quod bonum uno modo, utpote ex causa integra: malum autem omnifariam, utpote ex particularibus defectibus dicitur. Constat autem, quod amor ex parte boni, & odium ex parte mali, se tenet; propter quod non est mirum, si odia distinguuntur ex persona uel re, ut obiectis propriis odii, amor autem non: sed sola habitudo ad personam & rem diuersimode amatam in quo libet amore distinguitur, ut superius declaratum est.

Sup. q. 28. a. 6. ad 3. & in 1. cor. 3. cor. 13. 4. contra. cap. 19.

In post predicamentis, c. de Simili.

¶ Super quest. vigesima nona articulum secundum.

Articulo secundo omisso, ex quo memorie commendabis responsum ad primum, & applicabis ad post predicamenta.

1. 7. & 9. to. 5 ar. preced.

secundum hoc unum ens est odibile alteri, & est in malum. & si non in se, nisi per comparationem ad alterum.

AD SECUNDVM dicendum, quod sicut aliquid apprehenditur ut bonum, quod non est uere bonum, ita aliquid apprehenditur ut malum, quod non est uere malum: unde contingit quandoque nec odium mali, nec amorem boni esse bonum.

AD TERTIVM dicendum, quod contingit idem esse amabile, & odibile diuersis, secundum appetitum quidem naturalem ex hoc quod unum & idem est conueniens uni secundum suam naturam, & repugnat alteri: sicut calor conuenit igni, & repugnat aquae. secundum appetitum uero animale ex hoc, quod unum & idem apprehenditur ab uno sub ratione boni, & ab alio sub ratione mali.

ARTICVLVS II.

Vtrum odium causetur ex amore.

AD SECVDVM sic proceditur. **H** Videtur, quod amor non sit causa odii. Ea enim, quae ex opposito diuiduntur, naturaliter sunt simul, ut dicitur in predicamentis: sed amor & odium cum sint contraria, ex opposito diuiduntur. ergo naturaliter sunt simul: non ergo amor est causa odii.

¶ 2 Præ. Vnum contrariorum non est causa alterius: sed amor & odium sunt contraria. ergo & c.

¶ 3 Præ. Posterius non est causa prioris: sed odium est prius amore, ut uidetur. nam odium importat recessum a malo: amor uero accessum ad bonum. ergo amor non est causa odii.

SED CONTRA est, quod dicit Aug. 14. de Ciuitate Dei, quod omnes affectiones causantur ex amore. ergo & odium, cum sit quaedam affectio animae, causatur ex amore.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, Amor consistit in quadam conuenientia amantis ad amatum; odium uero consistit in quadam repugnancia, uel dissonantia. Oportet autem in quolibet prius considerare quid ei conueniat, quam quid ei repugnet. Per hoc enim aliquid est repugnans alteri, quia est corruptiuum, uel impeditiuum eius quod est conueniens: unde necesse est, quod amor sit prior odio: & quod nihil odio habeatur, nisi per hoc, quod contrariatur conuenienti, quod amatur, & secundum hoc, omne odium ex amore causatur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod in his quae ex opposito diuiduntur, quaedam inueniuntur, quae sunt naturaliter simul & secundum rem, & secundum rationem, sicut duae species animalis, uel duae species coloris. Quaedam uero sunt simul secundum rationem, sed unum realiter est prius altero, & causa eius, sicut patet in speciebus numerorum, figurarum & motuum. Quaedam uero non sunt simul nec secundum rem,

nec secundum rationem, sicut substantia & accidentia. nam substantia realiter est causa accidentis: & ens in rationem prius attribuitur substantiae quam accidenti, quia accidenti non attribuitur nisi in quantum est in substantia. Amor autem & odium naturaliter quidem sunt simul secundum rationem, sed non realiter: unde nihil prohibet amorem esse causam odii.

AD II. dicendum, quod amor & odium sunt contraria, quoniam accipiuntur circa idem: sed quoniam sunt de contrariis, non sunt contraria, sed se inuicem consequuntur. Eiusdem enim rationis est, quod ametur aliquid & odietur eius contrarium: & sic amor unius rei, est causa quod eius contrarium odietur.

AD TERTIVM dicendum, quod in executione prius est recedere ab uno termino, quam accedere ad alterum terminum: sed in intentione est e conuerso: propter hoc non receditur ab uno termino, ut accedatur ad alterum, motus autem appetitiuus magis pertinet ad intentionem, quam ad executionem: & ideo amor est prior odio, cum utrumque sit motus appetitiuus.

ARTICVLVS III.

Vtrum odium sit fortius, quam amor.

AD TERTIVM sic proceditur. **V**idetur, quod odium sit fortius amore. Dicit enim Augustinus in libro 83. q. 1. Nemo est qui non magis dolorem fugiat, quam appetat voluptatem: sed fugere dolorem pertinet ad odium, appetitum autem uoluptatis pertinet ad amorem. ergo odium est fortius amore.

¶ 2 Præ. Debitius vincitur a fortiori: sed amor vincitur ab odio, quoniam amor conuertitur in odium: ergo odium est fortius amore.

¶ 3 Præ. Affectio animae per effectum manifestatur: sed fortius insitit homo ad repellendum odiosum, quam ad prosequendum amatum. sicut etiam bestiae abstinent a delectabilibus propter uerbera, ut Augustinus introducit in libro 83. q. ergo odium est fortius amore.

SED CONTRA. Bonum est fortius quam malum, quia malum non agit nisi uirtute boni, ut Dionysius dicit c. 4. de di. no. sed odium & amor differunt in differentiâ boni, & mali. ergo amor est fortior odio.

RESPON. Dicendum, quod impossibile est effectum sua causa esse fortioerem. Omne autem odium procedit ex aliquo amore, sicut ex causa, ut supra dictum est: unde impossibile est, quod odium sit fortius amore simpliciter, sed oportet ulterius, quod amor, simpliciter loquendo, sit odio fortior. Fortius enim mouetur aliquid in finem, quam in ea quae sunt ad finem. Recessus autem a malo ordinatur ad consecutionem boni, sicut ad finem: unum simpliciter loquendo, fortior est motus animae in bonum, quam in malum: sed tamen aliquid uidetur odium fortius amore propter duo.

In tertio articulo aduerte primo, quod prima ratio, quare odium uidetur fortius mouere, consistit in hoc, quod odium magis consistit in immutatione, quam amor. Quod declaratur ex parte obiecti, quod scilicet in amore tam actus, quam obiectum consonat dispositioni amantis, ac per hoc nihil est ex parte obiecti alteritatis. In odio uero, licet actus dispositioni odientis consonet, obiectum uero utpote malum, ut malum dissonat, ac per hoc ex parte obiecti alteritas quaedam inuenitur; & cum mutatio in alteritate consistat, magis ad mutationis naturam accedit odium, quam amor. Et haec ratio ponitur in littera, cum dicitur, quod repugnancia eius quod oditur, magis percipitur quam conuenientia amati. Aduerte secundo, quod secunda ratio & manifestat sensum conclusionis principalis huius articuli, scilicet quod odium non est fortius amore, sed e conuerso, quod intelligitur non de quocumque odio relato ad quocumque amorem, & e conuerso, sed de coniungatis. Quilibet enim amor habet uin-

Ca. 15. med. c.

q. 83. p. 101.

q. 14. p. 101.

2. 2. q. 2. 7. & 2. 42. q. 2. 2. q. 3. a. 8. p. 101.

profi. rum a p.